N°. 257. 1849.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant, franco per post, is … in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en … voor afzonderlijke nommers.

DONDERDAG 1 NOVEMBER.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n°. 56.) *BESLUIT van den 23sten October* 1849, *houdende de voorschriften ter uitvoering van dat van den 19den dezer* (Staatsblad *n°.* 55), *betrekkelijk de* derde *algemeene* tienjarige volks-telling.

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Gezien het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19den October 1849, n°. 74, 1ste afdeeling;

Gelet op Ons besluit van den 19den dezer (*Staatsblad* n°. 55);

Den Raad van State gehoord (advies van heden, n°. 3),

Hebben goedvonden en verstaan te bepalen, dat de algemeene volks-telling zal plaats hebben naar de volgende voorschriften.

AFDEELING I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De derde algemeene volks-telling heeft ten doel:

1°. de kennis van het getal personen, in iedere gemeente op 19 November aanstaande aanwezig;

2°. het aanleggen in iedere gemeente, met 1 Januarij 1850, van registers der bevolking, bevattende alle die opgaven de personen der ingezetenen betreffende, welker kennis in het belang van den Staat, van de algemeene en de bijzondere besturen en van de ingezetenen nuttig en noodzakelijk is bevonden.

Art. 2. De volks-telling heeft plaats naar het *werkelijk verblijf* in den strengsten zin des woords toegepast. Iedere persoon, inboorling of vreemdeling, op den 19den November aanstaande aanwezig, wordt ingeschreven in de gemeente waar hij den nacht van 18 op 19 November heeft doorgebragt.

Tevens wordt op het inschrijvings-biljet, in de kolom *verblijf*, de aard van dit verblijf opgegeven, door, volgens de kunne waartoe men behoort, onder het mannelijk of het vrouwelijk geslacht, bij *gewoon verblijf* eene *G*, bij *tijdelijk* verblijf eene *T*, en wanneer men tot de *doortrekkende* personen behoort eene *D* in te schrijven.

Art. 3. Onder de *tijdelijk* verblijvende worden gerangschikt alle personen, die *buiten de plaats hunner inwoning langer dan ééne maand* in dezelfde gemeente aanwezig zijn.

Hiertoe behooren, *wanneer zij zich bevinden buiten de gemeente van hunne inwoning of van die hunner ouders of voogden*, kinderen bij …sters of minnen geplaatst, *minderjarige* dienstboden of dienstdoende …sonen, leerlingen in kostscholen of opvoedings-gestichten, studenten en kweekelingen aan hoogescholen, athenaea, academien, …inarien, de kadetten op de Koninklijke militaire academie en het Koninklijk instituut voor de Marine, krijgs- en zeelieden *onder de wapenen* of *in de kazerne*, met de hen vergezellende, tot hun gezin behoorende personen, gevangenen, zij die in de werkhuizen, bedelaarsgestichten, kolonien van weldadigheid, gasthuizen, krankzinnigen-gestichten, liefdadige gestichten, *tijdelijk* zijn verpleegd of opgenomen.

Art. 4. *Doortrekkend* zijn personen *niet langer dan ééne maand* in dezelfde gemeente vertoevende, zonder onderscheid of zij zich in eene herberg, een kosthuis of in eene bijzondere woning bevinden.

AFDEELING II.

Inschrijvings-biljetten.

Art. 5. Aan ieder hoofd van een huisgezin wordt door of van het gemeentebestuur een inschrijvings-biljet, overeenkomstig het model achter dit besluit gevoegd, ter hand gesteld.

Hij is verpligt dat biljet, volgens den stand van zijn huisgezin op 19den November, naauwkeurig, volledig en volkomen naar waarheid in te vullen of te doen invullen, en daarvoor aansprakelijk.

Art. 6. Onder *huisgezin* wordt verstaan iedere vereeniging van twee of meer personen, gemeenschappelijk levende, met inbegrip van alle, in welke betrekking of onder welken titel ook, bij hen *inwonende* en niet in de uitzondering van het volgende artikel vallende personen.

Art. 7. Personen *afzonderlijk* levende of huisgezinnen bij andere inwonende, hetzij zij in herbergen of kosthuizen of in bijzondere woningen hun gewoon verblijf houden, ontvangen een *afzonderlijk* inschrijvings-biljet.

Hieronder zijn begrepen kweekelingen, leerlingen, studenten, kadetten, bij bijzondere personen, *niet* in voormelde hoedanigheden in eene instelling, inwonende, krijgs- en zeelieden, wonende bij ingezetenen *buiten* de kazerne. De hoofden der huisgezinnen, bij welke de hiergenoemde personen inwonen, zijn voor de naauwkeurige invulling aansprakelijk.

De in de vorige alinea bedoelde krijgs- en zeelieden zijn derhalve onder de in art. 4 opgenoemde *tijdelijk verblijvende* personen niet begrepen. Bij hen wordt de gemeente, waar zij hunne ambtsbetrekking uitoefenen, met inachtneming der bepaling van art. 77 van het Burgerlijk Wetboek, als hun *gewoon* verblijf beschouwd.

Art. 8. De personen van het gezin worden, overeenkomstig de bepaling van art. 2, alinea 1, in de volgende orde op het biljet ingeschreven: het hoofd van het gezin, de vrouw, de kinderen, de bloedverwanten en de aangehuwden van het hoofd van het gezin, de overige *inwonende*, niet in familie-betrekking staande personen, als *inwonende* dienstboden of werklieden, eindelijk de niet tot het gezin behoorende, *tijdelijk verblijvende*, mits niet in de uitzondering van art. 7, alinea 2, vallende, en de *doortrekkende* personen, telkens het *mannelijk geslacht* het eerst en naar den rang van *ouderdom*.

Art. 9. De inschrijvings-biljetten zijn op een huisgezin van hoogstens *twaalf* personen berekend. De gemeentebesturen dragen zorg, dat aan ieder gezin, waarvan het getal leden de *twaalf* te boven gaat, naar dien maatstaf *twee* of *meer* biljetten worden afgegeven.

De biljetten behouden nogtans ook in dit geval één en hetzelfde nommer en worden onderscheiden door de letters *a*, *b*, *c*, *d* en *e*, gevoegd achter het nommer, bijv. n°. 25^a, 25^b, 25^c, 25^d, 25^e.

Art. 10. Ten einde het aanleggen van een naauwkeurig bevolkings-register (waarvan het model met de noodige voorschriften vóór 1 Januarij aanstaande ter kennisse der plaatselijke besturen zal gebragt worden) doenlijk te maken, geschiedt op ieder biljet, onder de kolom van *aanmerkingen*, opgave van het *getal* en *geslacht* der *tijdelijk* uit het gezin *afwezigen*, waartoe de *tijdelijk* in eene andere gemeente binnen het Rijk of buiten 's lands verkeerende, en de wegens de in art. 3 opgenoemde redenen *afwezige* personen worden gerekend te behooren.

De *tijdelijk afwezigen* zijn verpligt, terstond na hunne terugkomst in de gemeente hunner inwoning, hiervan aangifte te doen bij den wijk-commissaris of het gemeentebestuur, ten einde in het hoofdelijk invullings-register te worden bijgeschreven.

Art. 11. De *naam* en de *voornamen* van iederen persoon worden op het biljet *voluit* geschreven.

Art. 12. In de twee kolommen aanduidende het *getal* der tot ieder huisgezin behoorende personen, wordt het *totaal* der manelijke en vrouwelijke leden van het huisgezin ingeschreven.

Art. 13. Van personen, *ouder dan één jaar*, wordt enkel het *geboortejaar*, bij kinderen beneden het jaar, d. i. *geboren op of na den 19den November* 1848, tevens de *maand der geboorte* opgegeven.

Art. 14. Zij die op het grondgebied des Rijks binnen Europa zijn geboren, voegen bij de opgave van de stad of gemeente der geboorte, tevens die van de *provincie*, waarin die geboorteplaats is gelegen. Zij die in Nederlands bezittingen buiten Europa of in den vreemde mogten geboren zijn, hebben, in stede van de provincie, het land der geboorte op te geven.

Art. 15. De godsdienst welke ieder lid van het gezin belijdt wordt *bepaald* aangewezen.

Kinderen of personen, die nog geene belijdenis des geloofs hebben afgelegd, worden naar de godsdienst hunner ouders ingeschreven; bijaldien hieromtrent verschil bij de ouders mogt bestaan, naar die godsdienst waartoe zij vermoedelijk in lateren leeftijd als ledematen zullen behooren.

Art. 16. De burgerlijke staat wordt, naar de kunne, voor de ongehuwden met eene *O*, voor gehuwden met eene *H*, voor weduwenaars en weduwen met eene *W* ingevuld.

Art. 17. Het is niet toereikend het beroep of middel van bestaan met algemeene bewoordingen in te schrijven. Men is verpligt bepaalde opgave te doen van den tak van landbouw, fabrieks-nijverheid en handel, de soort van handwerk, het ambt door een ieder uitgeoefend of bekleed, van het wapen en den rang der krijgs- en zeelieden.

Personen, die *meer dan een beroep* gelijktijdig uitoefenen, schrijven zich in naar het *hoofdberoep*, datgene namelijk waarvoor zij op de rol der patenten het hoogst zijn aangeslagen.

Art. 18. Personen *zonder* beroep of middel van bestaan, worden naar verkiezing met eene *O* of met het woord *geen* ingeschreven.

Als personen *zonder* beroep worden evenwel niet beschouwd kinderen en personen, welke onderwijs ontvangen of een beroep aanleeren. Al wie ten huize van ouders of voogden onderwijs ontvangt, wordt als *huisleerling*, op scholen of buiten af onderwezen als *schoolleerling*, wanneer hij een beroep aanleert naar dit beroep, met bijvoeging van het woord *leerling*, in de kolom *beroep* ingeschreven.

Die aan eene instelling van hooger onderwijs zich wetenschappelijk of maatschappelijk vormt, wordt als *student*, *kweekeling* of *kadet*, met bijvoeging van het beoefende vak, ingeschreven.

Art. 19. In de kolom van *aanmerkingen* wordt, behalve het op het inschrijvings-biljet in verband met art. 10 hierboven aangeduide, de *woonplaats* (dat is de naam der gemeente) van de ouders, de voogden of het gezin der in art. 4 opgenoemde personen ingeschreven.

AFDEELING III.

Hoofdelijke invullings-registers.

Art. 20. De gemeentebesturen dragen zorg, dat iedere opgave uit

de inschrijvings-biljetten naauwkeurig op het hoofdelijk invullings-register, in de daartoe aangewezen kolommen, in *getalmerken* worde overgebragt; bij welke overbrenging men de volgnommers der biljetten zal hebben te volgen, met overbrenging van ieder nommer op het register.

Art. 21. De gemeentebesturen zorgen, dat van ieder hoofdelijk invullings-register *een dubbel* worde gehouden, waarvan het *oorspronkelijk* exemplaar, dat de opgave behelst, onmiddellijk uit de inschrijvings-biljetten overgenomen en derhalve het zielental op den 19den November aanstaande in iedere gemeente aanwezig leert kennen, aan den gouverneur der provincie vòòr den 31sten December zal worden toegezonden.

Het *afschrift* blijft berusten onder de gemeentebesturen.

Deze besturen dragen zorg, dat op die *afschriften* van de 64 lijnen, welke ieder register behelst, minstens een *tiental* worden opengehouden, ter aanteekening en invulling van alle veranderingen die in de sterkte en den staat der bevolking in hunne gemeente van 19 November tot en met 31 December van dit jaar door sterften, geboorten, aankomsten in — en verhuizingen uit — de gemeente, huwelijken enz., mogten plaats hebben. De overleden en vertrokken personen worden in die registers doorgehaald. De van den 19den November tot en met 31 December geborene, alsmede de nieuw aangekomene en op den laatsten December nog in de gemeente aanwezige personen worden in de hen betreffende kolommen van het register naauwkeurig ingeschreven. De veranderingen in den burgerlijken staat, de godsdienst en het beroep der personen, worden af- en bijgeschreven. Alles ter verkrijging van den juisten stand der bevolking op 1 Januarij 1850.

Art. 22. Zoodra het getal personen in gestichten of instellingen, als: kostscholen, opvoedings-gestichten, kweekscholen of instituten, seminarien, kazernen, gevangenissen, bedelaars-gestichten of werkhuizen, gast- en ziekenhuizen, liefdadige gestichten, herbergen, schepen tot 's Rijks zeemagt behoorende, het getal 50 te boven gaat, wordt, in stede van inschrijvings-biljetten, één of meerdere invullingsregisters, voor iedere 50 à 60 personen één, door het gemeentebestuur aan het hoofd van het gesticht of de instelling, aan den kommandant der kazerne of den gezagvoerder op het schip, ter invulling toegezonden.

Die hoofden zijn voor de naauwkeurige invulling van de registers jegens het gemeentebestuur aansprakelijk. Ieder register wordt met hunne handteekening, met bijvoeging der dagteekening, 19 November 1849, gewaarmerkt.

Niet gekazerneerde krijgs- en zeelieden, al of niet in werkelijke dienst, worden op de gewone wijze, door middel der inschrijvings-biljetten, ingeschreven. De *verlofgangers* zijn begrepen onder het gezin waarvan zij een deel uitmaken.

Art. 23. Van de *onbewoonde* huizen, kerken, synagogen, pachthoeven, lusthoven, stallen, schuren, pakhuizen, koetshuizen, werkplaatsen, fabrieken, magazijnen, stapelplaatsen, enz., wordt in de *kolom van aanmerkingen* naauwkeurig aanteekening gehouden.

AFDEELING IV.

Algemeene registers.

Art. 24. De *hoofdelijke* opgaven worden uit de hoofdelijke invullings-registers *totaalsgewijze* op de drie modelstaten van het algemeen register overgebragt, met dien verstande dat bij modelstaat *A de straat*, *gracht* of *steeg der inwoning*, bij modelstaat *C het beroep of middel van bestaan* tot maatstaf dient bij de totaalsgewijze overbrenging.

In gemeenten onder de 5000 zielen, wordt de geheele bevolking gebragt op *éénen* ouderdoms-staat (algemeen regisier modelstaat *B*). In die boven de 5000 zielen, verkrijgt iedere wijk haren afzonderlijken ouderdoms-staat.

Art. 25. Van de drie modelstaten der algemeene registers wordt, even als van het hoofdelijk invullings-register, een dubbel gehouden.

Art. 26. Van den modelstaat *A* wordt het eene exemplaar naar den stand der bevolking op 19 November 1849, het andere naar dien op 1 Jannarij 1850 ingevuld. Het *eerste* exemplaar wordt uiterlijk vòòr den 31sten Januarij 1850 aan den gouverneur der provincie toegezonden, terwijl het *andere* blijft berusten bij het gemeentebestuur.

Art. 27. Van de modelstaten *B* en *C*, in te vullen overeenkomstig de herleidingstafel, gevoegd bij dit besluit, worden beide exemplaren naar den stand der bevolking op 1 Januarij 1850 opgemaakt.

De slotbepaling van het vorige artikel is ook op deze modelstaten toepasselijk.

Art. 28. De beroepen worden op den modelstaat *C*, in *alphabetische orde* gerangschikt.

Art. 29. De bepaling van art. 23 geldt eveneens voor model-staat *A* van het algemeen register.

AFDEELING V.

Voorschriften voor de gemeentebesturen en de Gedeputeerde Staten.

Art. 30. De inschrijvings-biljetten en de volgens art. 22 toe te zenden hoofdelijke invullings-registers worden *vòòr of uiterlijk op den 12den November aanstaande* aan de huizen der ingezetenen rondgezonden en *vòòr of uiterlijk op den 26sten November daaraanvolgende* teruggehaald.

Art. 31. Met het rondbrengen en afhalen der inschrijvings-biljetten en hoofdelijke invullings-registers worden in de steden belast de wijkmeester, of in iedere wijk van wege het stedelijk bestuur benoemde commissarissen of agenten van beproefde trouw, naauwgezetheid en kunde.

In de gemeenten ten platten lande geschiedt zulks door den burgemeester of grietman in persoon, of door een lid van het gemeentebestuur, door den burgemeester daartoe gecommitteerd, bijgestaan door den secretaris of door een ander lid van dat bestuur.

De hoofden der gemeentebesturen houden toezigt over de naauwkeurige invulling.

Art. 32. Bij de uitdeeling der biljetten en registers worden, zoo veel doenlijk, de *volgnommers der huizen* gevolgd.

Art. 33. Vòòr de afgifte wordt aan ieder biljet een voor iedere wijk, afdeeling of straat *doorloopend nommer* gegeven, edoch met inachtneming der in art. 9, alinea 2, voorgeschreven afwijking.

De personen met de uitdeeling de biljetten belast doen telkens *aanteekening, op den inventaris, van het nommer van het huis der afgifte en van ieder afgegeven inschrijvings-biljet of hoofdelijk invullings-register*, mitsgaders van de *nommers der onbewoonde panden*.

Art. 34. Uit de inschrijvings-biljetten worden de opgaven zoo spoedig mogelijk overgebragt op de hoofdelijke invullings-registers.

Na de overbrenging worden telkens de tot *hetzelfde* hoofdelijk invullings-register behoorende biljetten in één pak verzegeld. Na verzegeling wordt het nommer van het register op den buitenkant geschreven.

De gemeentebesturen dragen zorgen voor de bewaring der biljetten.

Art. 35. Mogten op den 19den November *geheele huisgezinnen of afzonderlijk levende personen* tijdelijk uit de gemeente afwezig zijn, verschaffen zich de gemeentebesturen de volgens art. 10 vereischte opgaven van het *getal* en *geslacht* der *tijdelijk afwezigen*, door middel van wijk-commissarissen, plaatselijke ontvangers en plaatselijke politie of uit de reeds bestaande bevolkings-registers. Zij brengen die over op het hoofdelijk invullings-register, onder de rubriek *verblijf*, in de kolommen bestemd voor de *tijdelijk afwezigen*.

Art. 36 Onder den bevolkings-staat op den 19den November, zijn met hun gezin en verder gevolg begrepen zeelieden en schippers, aan boord van schepen ter reede, in havens en dokken, in meren, rivieren, kanalen, grachten enz.

De gemeentebesturen dragen zorgen dat zij van die personen de vereischte opgaven bekomen.

Art. 37. Nadat de inschrijvings-biljetten bij de ingezetenen zijn opgehaald, wordt aan hen, die ten deze eenige nalatigheid of onwil mogten hebben betoond, een termijn van *uiterlijk acht dagen* gelaten, om aan het gemeentebestuur de biljetten behoorlijk ingevuld te bezorgen of mondelinge opgave te doen.

Al wie, na afloop van dien termijn, nalatig of weigerachtig is bevonden wordt gestraft, overeenkomstig art. 1 der wet van 6 Maart 1818 (*Staatsblad* n°. 12), tenzij hij mogt kunnen bewijzen door wettige oorzaken in de onmogelijkheid te zijn geweest, de gegevene voorschriften binnen den bepaalden tijd na te komen.

Art. 38. Bij ontdekking van opzettelijke kwade trouw, doet het hoofd van het gemeentebestuur verslag aan de Gedeputeerde Staten, ten einde de overtreders, daartoe termen zijnde, naar vereisch van zaken worden vervolgd.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, hetwelk aan den Raad van State medegedeeld, en in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 23sten October 1849.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

J. M. DE KEMPENAER.

Uitgegeven den *een en dertigsten* October 1849.

De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,

A. G. A. VAN RAPPARD.

HERLEIDINGSTAFEL, *van het geboorte-jaar in de jaren van ouderdom op 1°. Januarij* 1850.

Geboorte-jaar.	Ouderdom.		Geboorte-jaar.	Ouderdom.	
Inschrijvings-billet.	Hoofdelijk invullings-register.	Algemeen register modelstaat B.	Inschrijvings-billet.	Hoofdelijk invullings-register.	Algemeen register modelstaat
1849	0	beneden het jaar.	1799	50	
1848	1	van 1 tot 2 jaar.	1798	51	van 50 tot 53 jaar.
1847	2	„ 2 „ 3 „	1797	52	
1846	3	„ 3 „ 4 „	1796	53	
1845	4	„ 4 „ 5 „	1795	54	„ 53 „ 56
1844	5	„ 5 „ 6 „	1794	55	
1843	6	„ 6 „ 8 „	1793	56	
1842	7		1792	57	„ 56 „ 59
1841	8	„ 8 „ 10 „	1791	58	
1840	9		1790	59	
1839	10	„ 10 „ 12 „	1789	60	„ 59 „ 62
1838	11		1788	61	
1837	12	„ 12 „ 14 „	1787	62	
1836	13		1786	63	„ 62 „ 65
1835	14	„ 14 „ 16 „	1785	64	
1834	15		1784	65	
1833	16		1783	66	„ 65 „ 67
1832	17		1782	67	
1831	18	„ 16 „ 20 „	1781	68	„ 67 „ 69
1830	19		1780	69	
1829	20		1779	70	„ 69 „ 71
1828	21		1678	71	
1827	22	„ 20 „ 25 „	1777	72	„ 71 „ 73
1826	23		1776	73	
1825	24		1775	74	„ 73 „ 75
1824	25		1774	75	
1823	26		1773	76	„ 75 „ 77
1822	27	„ 25 „ 30 „	1772	77	
1821	28		1771	78	„ 77 „ 79
1820	29		1770	79	
1819	30		1769	80	„ 79 „ 81
1818	31		1768	81	
1817	32	„ 30 „ 35 „	1767	82	„ 81 „ 83
1816	33		1766	83	
1815	34		1765	84	„ 83 „ 85
1814	35		1764	85	
1813	36		1763	86	„ 85 „ 87
1812	37	„ 35 „ 40 „	1762	87	
1811	38		1761	88	„ 87 „ 89
1810	39		1760	89	„ 89 „ 90
1809	40		1759	90	„ 90 „ 91
1808	41		1758	91	„ 91 „ 92
1807	42	„ 40 „ 45 „	1757	92	„ 92 „ 93
1806	43		1756	93	„ 93 „ 94
1805	44		1755	94	„ 94 „ 95
1804	45		1754	65	„ 95 „ 96
1803	46		1753	96	„ 96 „ 97
1802	47	„ 45 „ 50 „	1752	97	„ 97 „ 98
1801	48		1751	98	„ 98 „ 99
1800	49		1750	99	„ 99 „ 100
			1749	100	„ 100 [illegible]

PROVINCIE — Kiesdistrict — Dorp — Buurtschap

INSCHRIJVING-BILLET Nº. — Wijk — Straat, (Steeg, Gracht enz.) — Nr. van het huis.

Stad of Gemeente

BEVOLKING-STAAT op den 19den November 1849.

PERSONEN, begrepen in ieder huisgezin.		Getal.		GEBOORTE-JAAR.		PLAATS DER GEBOORTE, met aanwijzing der provincie voor inboorlingen, of van het land voor vreemdelingen.		GODSDIENST.		Burgerlijke staat. O. (Ongehuwd.) H. (Gehuwd.) W. (Weduwenstaat.)		Verblijf in de gemeente. G. (Gewoon.) T. (Tijdelijk.) D. (Doortrekkend.)		Beroep of middelen van bestaan.	Aanmerkingen.
NAMEN.	VOORNAMEN.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	(Iedere soort bepaald aan te duiden.)	(Hier op te geven getal en geslacht der afwezigen, als: militairen, gevangenen, leerlingen, studenten enz.)

Bij besluit van 29 October jl., nº. 46, heeft Zijne Majesteit aan den heer mr. *P. J. Suringar*, regter in de arrondissements-regtbank te Hoorn, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als lid der commissie van liquidatie van de voormalige weeskamer te Enkhuizen.

Bij besluit van 29 October jl., nº. 44, heeft Zijne Majesteit de heeren *D. A. Bosscher*, *G. Reinders* en *G. R. Reinders*, welke op den laatsten December 1849 als leden der directie van de maatschappij van landeigenaren en vastbeklemde meijers in de provincie Groningen zullen aftreden, op nieuw tot leden van die directie benoemd.

De Minister van Finantien brengt, ingevolge Koninklijk besluit van den 28sten October 1849, nº. 67, ter kennisse van de belanghebbenden, dat de in de algemeene voorwaarden voor den verkoop van 's Rijks domeinen vervatte bepalingen, betrekkelijk den door de koopers te stellen borgtogt, in zooverre zijn gewijzigd, dat het aan de koopers zal vrijstaan, om, in stede van eenen personelen borgtogt, ten hunnen koste, onbezwaarde vaste goederen of lands-effecten te verbinden, tot eene reële waarde van *één derde* gedeelte van den koopprijs.

's Gravenhage, den 31sten October 1849.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Uit Weenen meldt men van den 27sten October:

» Den 25sten dezer heeft de Turksche gezant bij ons hof, de heer Mussurus, aan den Keizer een schrijven van zijnen souverein overhandigd, waarvan de inhoud met opzigt tot het vraagstuk van de uitlevering der Hongaarsche vlugtelingen beslissend schijnt geweest te zijn. Terstond daarna had de heer Mussurus eene conferentie met den eersten minister vorst Schwarzenberg. Sedert heeft men uit eene goede bron vernomen, dat de Porte zich verbindt om geenen renegaat in hare dienst te nemen, en alle uitgewekenen onder gestreng toezigt te Widdin naar het eiland Kandia te doen overbrengen. Dit voorstel schijnt alhier goed opgenomen te zijn."

DUITSCHLAND.

Berigten uit Berlijn houden in dat H. M. de Koningin van Pruissen den 1sten November naar Weenen zou vertrekken, ten bijwoning van de zilveren bruiloft van den Aartshertog Frans Karel en de Aartshertogin Sophia (zuster der Koningin), welke den 4den November gevierd zou worden.

— De Aartshertog Rijksstedehouder is den 28sten October, van Luik terugkeerende, door Aken en Keulen gereisd.

— Volgens berigten uit Munchen van den 26sten October had de commissie der tweede kamer voor de Duitsche aangelegenheden haar rapport omtrent de jongste mededeelingen der regering betrekkelijk die aangelegenheden gereed, en werd bij de conclusie daarvan aan de kamer voorgesteld te verklaren: Dat het staats-ministerie bij de onderhandelingen met de regeringen van Oostenrijk en Pruissen over het Duitsche vraagstuk en over de toetreding van Beijeren tot het Pruissische ontwerp van constitutie, overeenkomstig de belangen van Duitschland en Beijeren gehandeld had; en dat het verwachtte dat het aan de wijsheid, den ernstigen wil en de zelfverloochening der regeringen gelukken zou ten spoedigste eene overeenstemming tusschen alle Duitsche Staten omtrent eene staatsregeling tot stand te brengen, welke ook Oostenrijk als lid van den Duitschen bondsstaat in zich zou bevatten, een doel tot bereiking waarvan de Beijersche stenden de noodige offers niet zouden ontzien."

Een Pruissisch blad voegt hierbij deze aanmerking: » Ongetwijfeld zouden ook de stenden van andere Duitsche Staten de tot bereiking van dat doel » noodzakelijke offers" niet ontzien, indien slechts niet als eerste noodzakelijk offer gevergd wierd, dat men het denkbeeld zelf der vestiging van den geheelen bondsstaat moest laten varen."

— De officiële *Wiener Zeitung* van den 26sten October behelst een betoog, ten opschrift hebbende: » Voorstellen nopens de middelen om eene Oostenrijksch-Duitsche tol- en handelsvereeniging tot stand te brengen", en waarbij het denkbeeld wordt geopperd om tot dat einde de drie voorname in Duitschland bestaande handelsstelsels, te weten het Oostenrijksche, de Pruissische tolvereeniging en het Noord-Duitsche stelsel met elkander overeen te brengen. Men meent dat het ongeraden zoude zijn, om op eenmaal daartoe over te gaan; maar dat men het verlangde doel zeer wel zou kunnen bereiken met het invoeren van achtereenvolgende wijzigingen, in vier verschillende tijdvakken, en wel op zoodanigen voet, dat, bij den aanvang van het vierde tijdvak, het onbelemmerde vervoer van voorwerpen van algemeenen handel werkelijk zoude verkregen zijn, en dat tusschen de onderscheidene Staten geene andere lijnen van afscheiding behoeven te bestaan, dan de zoodanige, welke door het verschil van belastingen mogten gevorderd worden.

Volgens het voorstel, zou reeds in het eerste tijdvak, met eene vermindering van het Oostenrijksche tarief, dadelijk besloten moeten worden tot het intrekken van alle wetten, een dadelijk verbod van in- en uitvoer behelzende; tot het vrijstellen van den doorvoer, en tot het invoeren van gelijke verordeningen op de maten en gewigten, het wisselregt, de scheepvaartsregten, zoo ter zee, als op de bevaarbare rivieren, het postwezen, de dienst der spoorwegen en de telegraphen. In de volgende tijdvakken zouden deze maatregelen verder ontwikkeld worden, zoodat met het begin van de vierde periode reeds een ongehinderd verkeer tusschen het wederzijdsch gebied zou plaats hebben, willende men den laatsten beslissenden stap, te weten de vaststelling van een algemeen Oostenrijksch-Duitsch toltarief, voor een nieuw verdrag onder medewerking der wetgevende vergaderingen voorbehouden. Het betoog eindigt aldus:

» In elk geval komt eene volkshuishoudelijke vereeniging van Oostenrijk met Duitschland ons voor een doel te zijn, hetwelk, in weerwil van alle daartegen bestaande vooroordeelen, welker omvang wij ons echter niet ontveinzen, bereikt moet worden, om aan de behoeften der volkeren te voldoen, en met de staatkundige herschepping van beide eene inderdaad vaste en vruchtbare orde van zaken te vestigen. Zij wordt van beide zijden door drie allergewigtigste belangen geboden; — een geldelijk, een nationaal-huishoudelijk en een politiek belang. De tolvereeniging belooft, bij aanzienlijk verhoogde inkomende regten (en ook door het ophouden van den sluikhandel langs de uitgebreide binnenlandsche grenzen) aanzienlijke besparingen in het bestuur. Zij zal, gelijk het voorbeeld van het tol-verbond reeds aanwijst, de werkende krachten der alzoo te vereenigen ligchamen niet alleen bijeenbrengen, maar versterken, vrijmaken en aan dezelve meerdere waarde verzekeren, dan te voren mogelijk was. Zij zal te weeg brengen, dat de nijverheid van beide de deelen onderling zal worden aangespoord, en, bij meerdere ruimte, eerlang geene vreemde mededinging zal behoeven te duchten. Duitschland en Oostenrijk zullen daardoor ontzettend winnen in kracht. Door dergelijke vereeniging kan Oostenrijk, door zijne centrale ligging, het midden- en zwaarte-punt van den wereldhandel worden en kan een zoodanig verbond voor de staatkundige belangen van dat land onberekenbare gevolgen hebben. Men late zich derhalve door geene kleingeestige bedenkingen afschrikken van het nemen van zoodanige afdoende maatregelen, als door de natuurlijke wetten der ontwikkeling gebiedend gevorderd worden. — Welaan dan, voorwaarts!"

— Volgens berigten uit Paderborn is het aldaar den 27sten October tusschen de burgerij en de bezetting tot bloedige gevechten gekomen, waarbij een twaalftal personen ernstig gewond zijn. Ook in de omliggende plaatsen had men dergelijke botsingen tusschen de burgers en krijgslieden te betreuren gehad.

FRANKRIJK.

Het dagblad *l'Ordre*, hetwelk geacht wordt onder den invloed van den voorzitter van den ministerraad te staan, behelst het volgende artikel, hetwelk in de tegenwoordige omstandigheden eene meer dan gewone aandacht tot zich heeft getrokken:

» Wanneer onderscheiden mogendheden elkander beoorlogen, dan gebeurt het somtijds dat een wapenstilstand gevraagd wordt, en dat men daarvan gebruik maakt om eene schikking tot stand te brengen; dan wordt eenig gedeelte grondgebieds neutraal verklaard, waarop de vertegenwoordigers der strijdvoerende partijen onderhandelen; voor allen is het neutrale grondgebied heilig en onschendbaar.

» Zoo hebben ook de politieke partijen in Frankrijk gedaan, na hare gemeenschappelijke zegepraal over de demagogie: zij hebben het terrein der republiek neutraal verklaard, ten einde op hetzelve met alle veiligheid hare aanspraken te ontwikkelen en de middelen te beramen om dezelve zoo mogelijk met elkander overeen te brengen.

» Maar wat gebeurt? De neutraliteit der republiek wordt volstrekt niet geëerbiedigd; zij wordt aangevallen voor het einde van den wapenstilstand, welks duur bij de constitutie bepaald is.

» Wij beweren geenszins dat zij, die aan het monarchaal beginsel gehecht zijn gebleven, zich aan eene misdaad schuldig maken door het herstel van het koningschap te vragen; de *National* en de *Reforme* hebben wel onder het vorig bewind de invoering der republiek geëischt, en bovendien mag, waar het algemeen stemregt is ingevoerd, een ieder de hoop koesteren, dat de meerderheid des volks te eeniger tijd zijn gevoelen zal omhelzen en doen zegevieren. Maar onvoorzigtig en misdadig is het, zich niet te storen aan de grondwet, die de eenige waarborg van alle belangen en regten is, en onverdroten tegenover de uitdrukking van den souvereinen wil een regt te stellen, hetwelk men als boven dien wil verheven doet voorkomen; gelijk Blanqui en Barbès de *souvereiniteit van het doel* als eenigen verbindenden regel voor het republikeinsch geweten willen doen gelden.

» Het tegenwoordig gouvernement, hetwelk ingevoerd, aangenomen en geregeld geconstitueerd is, kan toch niet weerloos aan de aanvallen

zijner vijanden worden overgeleverd; het heeft ten minste, evenzeer als de gouvernementen die het zijn voorafgegaan, het regt om zich te doen eerbiedigen.

» Het is waar, de republiek is den 24sten Februarij bij overrompeling gegrondvest, en het voorloopig bestuur heeft, onder voorwendsel van noodzakelijkheid en gedrongen door eene muitende menigte, zich de regten van het eigenlijke volk aangematigd; maar de republiek die den 4den Mei door de ingevolge het algemeen stemregt verkozenen geproclameerd, en den 10den December door acht of tien millioenen stemmenden nader bekrachtigd werd, is in de hoogste mate, en tot op nadere beslissing, een nationaal en wettig gouvernement. Zij die haar thans door geweld of door intrigues wilden omverwerpen, zouden zich onzes inziens aan eene schandelijke misdaad schuldig maken.

» Zonderling verschijnsel! Aan de legitimiteit heeft men bij eene derde proefneming, vijftien jaren geschonken om hare beloften te vervullen; Louis-Philippe had achttien jaren om de zijne gestand te doen, en de republiek is naauwelijks gevestigd of zij wordt reeds veroordeeld! Men slaat geen acht op de moeijelijkheden en het gevaarlijke der omstandigheden, men wijt haar zelfs die rampen welke zij niet veroorzaakt heeft; men ontzegt haar de middelen om eene proefneming te voltooijen, die met elken dag betere resultaten zou kunnen opleveren, indien men van alle zijden slechts een weinig goeden wil betoond had, en waarbij men overeengekomen was ter goeder trouw te werk te zullen gaan.

» Het is als of sommige lieden, een jaar geleden, er slechts in toegestemd hebben om de republiek te beproeven, op voorwaarde dat die proefneming zou mislukken; het is als of zij bovenal de duurzame bevestiging eener orde van zaken vreezen, waardoor het redmiddel dat zij aanbevelen, overbodig zou worden!

» Frankrijk denkt er anders over; het wil niet dat ondank en laster de belooning zijn der pogingen die thans tot zijn behoud aangewend worden; het wil, dat de proefneming, waaraan de republikeinsche regeringsvorm thans onderworpen is, eene loyale, volledige en beslissende proefneming zij. Ongetwijfeld is het mogelijk dat het dien regeringsvorm te eeniger tijd afkeure; maar het wil dat die veroordeeling op feiten gegrond zij. Daardoor geeft het een blijk van eerbied voor de wet en van erkentelijkheid voor bewezen groote diensten, maar het geeft tevens een bewijs van doorzigt en wijsheid. Want, verondersteld dat het tot de monarchie moest terugkeeren, dan heeft het toch te onderzoeken wanneer, hoe, en te wiens voordeele die vraag zou moeten beslist worden, eene vraag met welker beantwoording de legitimisten zelven ten hoogste verlegen zouden wezen; en bovendien zou het moeten onderzoeken of het in staat is om de kosten en de gevaren eener nieuwe omwenteling te dragen, die zeer mogelijk niet in ieders smaak zou vallen."

— In de zitting der wetgevende vergadering van den 29sten October hebben eenige leden der linker zijde den in onderscheiden departementen nog voortdurenden staat van beleg op nieuw ter sprake gebragt en de opheffing daarvan gevorderd. Na eene vrij langdurige en onstuimige discussie, die echter weinig belangrijks opleverde, en waarin de heer Dufaure op grond der bestaande omstandigheden in de bedoelde departementen, de noodzakelijkheid der handhaving van den staat van beleg aldaar betoogde, is met eene overgroote meerderheid besloten, eenvoudig tot de orde van den dag over te gaan.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 29 October: 5 pcts. renten fr. 88.60; 3 pcts. idem fr. 56.05.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 31sten October.*

Het blijkt uit de berigten van den heer Gouverneur-Generaal over Nederlandsch Indie, met de eergisteren aangekomen landmail ontvangen, dat juist bij het afzenden dier berigten, van het militair departement eene voordragt was ontvangen tot het toekennen van beloonigen aan de dapperen, die zich bij de Baliesche expeditie hebben onderscheiden. Die voordragt zou dadelijk in behandeling worden genomen, en het onderwerp uitmaken van een voorstel aan het Opperbestuur in Nederland, met de eerstvolgende mail te verzenden. Daardoor zal alzoo spoedig de gelegenheid geboren worden, om aan een algemeen gevoelden wensch te voldoen.

Aangaande het gisteren vermelde ongeluk, te 's Hertogenbosch voorgevallen, leest men in den *Noordbrabanter* het volgende:

» Eene vreesselijke ramp heeft eergisteren ochtend (28 dezer) onze stad getroffen. De stoomboot op Rotterdam, *Jan van Arkel II*, was ten 7 ure des ochtends op het punt van af te varen en reeds hadden de passagiers plaats er op genomen, toen eensklaps de ketel met een ongehoord geweld sprong. Wij behoeven niet te zeggen, welke verwoestingen aangerigt werden. De stoomboot is letterlijk door midden geslagen. De losplaats, het paradeplein, tot zelfs de Orthensche weg, waren met verbrijzelde stukken als overdekt. Door een bijna wonderdadig toeval is weinig schade aan huizen als anderzins aangerigt. Het stoombootveerhuis op de Breede Haven heeft eenigzins geleden door een brok cylinder, dat daar ter plaatse is nedergevallen; eene aan het Engelsche veer liggende aak is door den schoorsteen getroffen en gezonken. Een zwaar stuk van den ketel is over boomen en huizen gesprongen en achter de Breede Haven in den zoogenaamden Bak nedergevallen.

» Het akeligste van dit voorval zijn de menschenlevens, die men te betreuren heeft. Zoo van de passagiers als bemanning hebben acht personen dit voorval met hun leven bekocht; vier zijn zwaar gekwetst; een knecht is vermist, terwijl vermoedelijk nog meer slagtoffers vermist worden. Op eenen verren afstand van de plaats des ongeluks, heeft men sommige lijken gevonden. Eenige andere personen zijn ligter gekwetst geraakt, anderen weder, waaronder de kapitein van de stoomboot, geheel onbezeerd er afgekomen.

» Wij willen het liefst niet wagen het akelige te beschrijven, dat dit tooneel van verwoesting opleverde; die door midden geslagen boot, die arbeid om het achterste gedeelte, dat geheel onder water lag, uiteen te slaan, om er de lijken, die er zich moesten bevinden uit te halen: die opeenstapeling van ijzer, hout en andere voorwerpen, welke den arbeid verhinderde; die elkander opvolgende draagmannen van het gasthuis, die lijken en gekwetsten vervoerden; die algemeene ontzetting, welke de gansche stad had aangegrepen, die toegesnelde menigte, alles, in een woord, zette aan dat ontzettend schouwspel, zoo onder den wal der stad, een allerdeerniswaardigst voorkomen bij.

» De burgerlijke en militaire autoriteiten, de eerw. heeren geestelijken, de genees- en heelkundigen, snelden onmiddellijk ter plaats des onheils toe, terwijl iedereen zich beijverde, dikwerf zelfs met groot levensgevaar, hulp te bieden."

AMSTERDAM, 30 *October.* — Wij hebben het afsterven te vermelden van onzen verdienstelijken stadgenoot, den kunstgraveur J. P. Lange, lid van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten alhier. Hij bereikte slechts den ouderdom van 39 jaren, was de leerling van Velijn, en besteedde zijnen korten leeftijd in ijver en klimmend kunsttalent. Niet slechts in de beste onzer jaarboekjes zag men van hem gravures naar teekeningen van N. Pieneman en Schelfhout, en enkele portretten, waaronder dat van den beeldhouwer Gabriël uitmunt; maar ook zijne grootere werken, de afbeeldingen van Koning Willem I, baron Chassé, professor van der Palm en van Kampen, den admiraal van Kinsbergen, den heer Hendrik Ravekes en laatstelijk vooral die van den staatsraad Maurits Cornelis van Hall, mr. I. da Costa, Willem de Clercq en van den waardigen leeraar Wolterbeek, vestigden zijnen roem, zoo als een onvergetelijke Couwenberg hem ten voorbeeld en spoorslag was.

(*Amsterdamsche Courant.*)

Met dit nommer der *Staats-Courant* wordt verzonden vel 169 van het BIJBLAD II, 1849, behelzende een gedeelte van het verslag van het verhandelde in de zitting der *Tweede* Kamer van den 23sten Julij jl.

ADVERTENTIEN.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, van den 23sten October 1849, behoorlijk geregistreerd, is de persoon van *Sijke Kornelis Heringa*, zonder beroep, te Nes, gesteld onder Curatele.

Voor Extract,

C. J. VAN DER VEEN, *Procureur.*

CURATELE.

Ter voldoening aan de Wet, wordt bij deze, ten verzoeke van *Abraham Samuel Drukker*, Koopman, wonende te Amsterdam op de Joden-Breedstraat onder n°. 92, bekend gemaakt, dat zijn Broeder *Samson Samuel Levie Drukker*, gewoonlijk genaamd wordende *Samson Drukker*, zijnde meerderjarig, ongehuwd en zonder beroep, wonende te Amsterdam, doch zich thans bevindende in het Nederlandsch Israëlitisch Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te Amsterdam, bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Amsterdam (Eerste Kamer), den zestienden October 1800 negen en veertig uitgesproken, zijnde behoorlijk geregistreerd en beteekend, ter zake van Krankzinnigheid is gesteld onder Curatele, en zulks met al de gevolgen van dien bij de Wet voorgeschreven.

Amsterdam, den 30sten October 1849.

J. G. MUMPEROW, *Procureur.*

*** De Ondergeteekenden, *Anna Hillegonda Luzac*, Weduwe van *Jan van Heukelom* Senior, thans wonende te Overveen, en *Jan van Heukelom* Junior, wonende te Leyden, maken bij deze bekend, dat de Vennootschap tot de Fabrijk en Handel in Lakens en andere Wollen Stoffen, tusschen hen onder de Firma van *François van Lelyveld Willemszoon en Compagnie*, binnen Leyden aangegaan en tot stand gebragt bij Onderhandsche Acte in dato den 20sten Maart 1848, behoorlijk geregistreerd, te rekenen van den 1sten November 1849 is Ontbonden, en dat alle de openstaande zaken dier Firma door den Ondergeteekende, *Jan van Heukelom* Junior, onder de Handteekening derzelve Firma in Liquidatie zullen worden vereffend.

Geschiedende deze afkondiging overeenkomstig Art. 31 van het Wetboek van Koophandel.

A. H. LUZAC.
Wed. J. van Heukelom Senior.
J. VAN HEUKELOM *Junior,*

*** De Ondergeteekende, *Samuel Adrianus Meerburg*, Fabrikant en Koopman te Leyden, maakt bij deze bekend, overeenkomstig Art. ... van het Wetboek van Koophandel, dat hij bij Acte van transport op den twee en twintigsten October achttien honderd negen en veertig voor den Notaris *Anthonij Bernardus Barkeij* Nicolaaszoon, residerende te Leyden, verleden, behoorlijk geregistreerd, eigenaar is geworden van de Firma van *François van Lelyveld Willemszoon en Compagnie* te Leyden, en de tot heden onder die Firma gedreven Fabriek en Handel in Lakens en andere Wollen Stoffen binnen Leyden, door hem onder dezelfde Firma zal worden voortgezet.

S. A. MEERBURG.

*** Bij Acte verleden den zeven en twintigsten October achttien honderd negen en veertig, voor den Kanton-regter van het Eerste Kanton te Amsterdam, is Handligting verleend door *Adrianus Antonie Vinju*, aan zijnen Minderjarigen Zoon *Adriaan Vinju*, tot het drijven van Handel en tot het aangaan van alle Verbindtenissen daartoe betrekkelijk.

Geschiedende deze afkondiging ter voldoening aan artikel 486 van het Burgerlijk Wetboek.

*** Bij Acte den vijftienden October 1849 te Amsterdam onderhand geteekend, is de Vennootschap en Commandite van den Ondergeteekende, *Adrianus Lodewijk Kuijper van Harpen*, zonder beroep, wonende te Amsterdam, onder de Firma van *A. L. Kuijper van Harpen en Compagnie*, aldaar bestaande, en ten doel gehad hebbende het Loon Malen en Pellen van Granen, Gort en Rijst op den Stoom-Koren- en Pelmolen »de Vriendschap" Ontbonden, te rekenen van den ... Julij 1849, en de Vereffening der Zaken van deze Vennootschap opgedragen aan den Ondergeteekende,

A. L. KUIJPER VAN HARPEN.

TE 'SGRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.